

Fostermor och fosterdotter gestaltar bygdens historia. Se och lyssna på en berättelse om Julia och Karin Lundberg genom att skanna QR-koden på bilden.

FOTO: GUNNAR HÖGLUND

KULTURINVENTERINGAR GÖRS INTE FÖR VÅR EGEN SKULL

Den klickbara kyrkogården

Det är ju inte vi som jobbar här som ska veta varför den där stenen står kvar, utan vi måste informera om vad som finns på kyrkogården, säger Lars Andersson i Byarum, som kom med idén till Kulturgravar.se.

Många har nog hört talas om Ingrid Bergman, Lasse Brandeby eller Jussi Björling och får en aha-upplevelse när de får syn på deras gravvård. Men vem var Britta 17 år eller Stolla-Hedda?

Det kan man lära sig på sajten Kulturgravar.se sedan man skannat en QR-kod vid deras gravvårdar.

Det var Lars Andersson, kyrkogårds- och fastighetschef i Byarums pastorat i Vaggeryd, som fick idén till Kulturgravar.se tillsammans med ljud- och filmproducenten Christer Smedberg när denne var engagerad för att göra digitala kyrkoguiden i pastoratet.

– Vi har alltid arbetat med kulturvården och funderat över hur vi ska berätta om våra kulturminnen, säger Lars Andersson. Sedan länge har vi arrangerat

kyrkogårdsvandringar som lockat många besökare.

Tanken att göra vissa gravvårdar och deras berättelser tillgängliga på nätet växte fram när pastoratet med medel från den kulturantikvariska ersättningen nyss låtit renovera ett par fina gravvårdar med hjälp av stenkonservatorer.

– Det kostar ett par hundra tusen kronor att göra i ordning en sådan kultursten och här går folk förbi och vet inte vad det är för något, vem som är begravd och varför den här stenen från sjutton- eller artonhundratalet finns kvar.

LARS ANDERSSON KONSTATARER att huvudmannen ska göra kulturinventeringar och bevarandeplaner, men det kan inte vara förvaltningens egen skull det ska göras.

– Det är ju inte vi som jobbar här som ska veta varför den där stenen står kvar, utan vi måste informera allmänheten om vad som finns och jag tycker att det här är ett bra sätt att synliggöra vad vi har för historia.

Ett sätt att möta ökad kyrkogårdsturism.

FOTO: CHRISTER SMEDBERG

Fick barn vid 95!

■ Skanna QR-koden och se en film om Sveriges äldsta moder, Helena Sjöström, som vilar på Åhus kyrkogård i Skåne.

Och det är många som vill ta del av de berättelser som finns på kyrkogården. Lars Andersson följer besöksstatistiken halvårsvis. Det tycks vara ungefär lika många som når Kulturgravar.se genom att skanna QR-kod med en smartphone som går in via en dator.

– Vissa av de här gravplatserna har flera tusen digitala besökare. Vi har sett att kyrkogårdsturismen ökat under pandemin.

– Friluftslivet ökade och frågor om liv och död blev mer påtagliga för många. Yngre som tog ansvar för att sköta graven för föräldrar som inte kunde ta sig till kyrkogården kanske fick syn på en QR-kod, tog fram sin smartphone, skannade och berättade sedan för bekanta.

DET HAR OCKSÅ varit långväga besökare som gått in på Kulturgravar.se vid dator i USA.

– Det kan vara någon med släkt i Byarum som får syn på Kulturgravar.se när man googlar sig till kyrkogården och går in för att lyssna.

Om de obemedlades gravar på Byarums kyrkogård. Skanna QR-koden för att lyssna på berättelsen. FOTO: GUNNAR HÖGLUND

Wiktor och Rebecka Mattsson, smeden med hustru som bodde på Rosenlund som med tiden blev ett allaktivitetshus i Vaggeryd. Skanna QR-koden för att lära mer. FOTO: GUNNAR HÖGLUND

Lars Andersson förklarar att man i urvalet av berättelser att publicera tänkt både högt och lågt. Man har inte bara lyft fram högreståndspersoner utan sökt intressanta personligheter och spännande historier.

– På en kyrkogård har vi till exempel en person som kallades Stolla-Hedda. Hon var ett original, en kvinna som levde som luffare. Där har vi nu låtit göra ett träkors. Troligtvis har det stått ett kors vid hennes grav från början.

DET KAN VARA svårt att få fram information om de gravsatta. Lars Andersson har för sin del ett bra samarbete med hembygdsföreningarna omkring och en museiförening varifrån han får mycket hjälp med underlag.

– Man kan förstås göra det här på egen hand i sin förvaltning, säger Lars Andersson, men det krävs en del för att det ska bli bra. Christer och jag trevade lite i början men kom fram till ett riktigt snyggt och proffsigt upplägg och han har en bra och tydlig berättarröst.

”Man får hela tiden nya perspektiv på vad som är intressant.”

Lars Andersson

LARS ANDERSSON HAR mött kommentaren att det blir alldeles för dyrt att göra sådana här digitala presentationer, men menar att det behöver det inte vara.

– Man kan inte göra 25 berättelser första året och sedan tänka att det är klart, utan det är något som lever. Här brukar vi gå och fundera och så bygger vi ut lite varje år. Man får hela tiden nya perspektiv på vad som är intressant. Varje år har det hittills tillkommit ett par tre gravar, då ser besökarna att det händer något. Det blir inga stora kostnader.

GRF Gravstenar och Naturstenskompaniet skapar en helhetslösning för naturstensprodukter till kyrkogårdsmiljöer. Våra material och produkter har använts ut- och invändigt för kyrkogårdsmiljöer under flera hundra år. Tillsammans har vi kunskapen att tillverka nya produkter som på bästa sätt passar in i era omgivningar.

grf.se | info@grf.se | 0454-77 24 40
naturstenskompaniet.se | info@naturstenskompaniet.se | 044-738 00

